

*'En in de lucht cirkelden raven die er als schaduwen uitzagen
en aan het verhaal van de oude herinnerden.'* (p.216)

*'...altijd in uniform en in gezelschap van de rode pauw die zich
van borst had losgemaakt.'* (p.153)

*'Maar toen kwam overeind alsof hij de vleermuis
met blote handen wilde vangen.'* (p.91)

*'..... schudde zijn hoofd, stapte uit en sloeg het portier dicht.
De reebok verdween in het bos.'* (p.140)

De familie Lázár

'Lázár is een roman over neergang, over erfenis als last, over een familie die haar geheimen meesleurt van generatie op generatie.'

Bron: Benny Madalijs, Humanistisch Verbond, 9 april 2026

- **Wat zijn de grootste geheimen die de familie meesleurt en die generatieslang doorwerken?**
- **Zijn de personages in staat om zich aan hun familiegeschiedenis te ontworstelen?**
- **Is het mogelijk om afstand te nemen van je familie zonder ook een deel van je identiteit kwijt te raken?**

Europa

De familiegeschiedenis loopt parallel aan de grote Europese geschiedenis: het einde van het Habsburgse keizerrijk, de Tweede Wereldoorlog en het communisme veranderen steeds opnieuw de omstandigheden waarin de familie leeft.

- **Welke gebeurtenis heeft de grootste invloed op de familie?**
- **Zie je overeenkomsten tussen de geschiedenis van de familie Lázár en de huidige maatschappelijke ontwikkelingen in Europa?**
- **Heeft de roman je nieuwe inzichten over de geschiedenis opgeleverd?**

Lajos

'Aan de rand van het donkere bos lag nog de sneeuw van de vervlogen eeuw, toen Lajos von Lázár, het doorzichtige kind met de waterblauwe ogen, voor het eerst de man zag die hij tot na diens dood voor zijn vader zou houden.' blz.11

- **Wat is de betekenis van zijn doorzichtige uiterlijk?**
- **Hoe zou je Lajos omschrijven? Is hij een andere man aan het eind van de roman.**
- **Sándor weet dat Lajos niet zijn zoon is. Heeft hij hem wel als zijn eigen zoon beschouwd?**

Liefde, verlangen en macht

'Is het de overvloedige aanwezige seks misschien, die soms archaïsch, soms hedendaags klinkt?'

Bron: Andrea Bosman, Trouw, 28 mei 2026

Liefde en seksualiteit zijn opvallend aanwezig in Lázár. Ze zijn niet alleen romantisch: verlangen kan verbonden raken met macht, eenzaamheid, bezit, vernedering en vrijheid.

- **Welke liefdesrelatie heb je als het meest oprecht ervaren?**
- **Hoe en in welke liefdesrelatie speelde macht een rol?**
- **Vond jij ook dat seks (te) overvloedig aanwezig was?**

'.....(....) die een intelligent gesloten kind was geweest dat dode vlinders en kevers had verzameld.' (p.21)

'Nieuwsgierig liep naar de rand van het bos en dacht daarbij aan het reekalfje dat haar vader (...) naar het kasteel had meegenomen.' (p.57)

'Toen Sándor de dennengroene gordijnen opzij schoof en het raam opende, wist dat de spreeuwen zich vandaag zouden verzamelen.' (p. 51)

'Het was een duif. legde zijn hoofd in zijn nek en keek omhoog, alsof hij daar een donkere wolk verwachtte....' (p.251)

Motto

Het motto luidt: *‘Een blonde dichter wordt misschien krankzinnig.’*

Alfred Lichtenstein

‘Die dreigende krankzinnigheid ligt het hele boek bij vrijwel iedereen op de loer.’

Michel Krielaars, NRC, 1 mei 2026

- **Hoe het motto op te vatten? Welke verwachtingen schept het?**
- **Gaat het vooral om psychische problemen, of ook om obsessie, vervreemding en het verliezen van de grip op de werkelijkheid?**
- **Kun je de krankzinnigheid ook zien als een metafoor voor een groter thema in het boek?**

Eens of oneens?

Noteer eerst voor jezelf de antwoorden op je whitebord en bespreek het daarna met elkaar.

1. **Biedermann gaat met veel te grote stappen door de geschiedenis.**
2. **Het boek maakt de verwachtingen helemaal waar.**
3. **Ik kan niet wachten op het volgende boek van Biedermann.**
4. **De kaft sluit goed aan bij mijn verwachtingen over het boek.**
5. **Biedermanns jonge leeftijd ervaar je overduidelijk tijdens het lezen.**
6. **Lázár is een passende titel voor het boek.**

Schaduwen

‘Met wie praat je daar, Pista?’ (...) Hij draaide zich om, glimlachte naar haar en zei: ‘Met de schaduw van de berk. Hij is mijn vriend.’ blz. 124

‘De schaduwen wisten veel, maar van liefdesverdriet hadden ze geen verstand.’ blz. 160

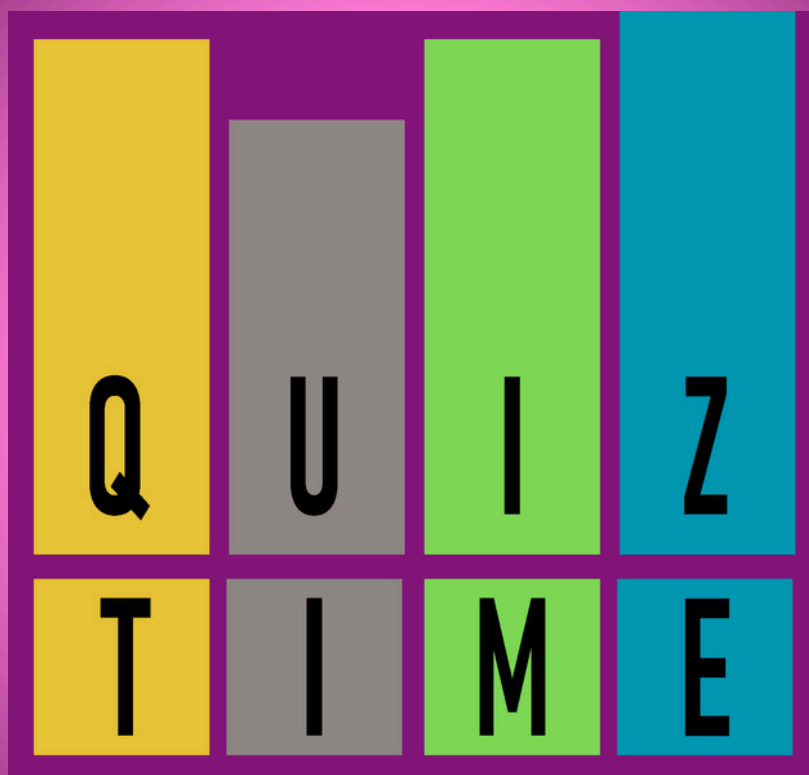
- **Hoe moet schaduw worden opgevat? Als een personage of als iets anders?**
- **Is schaduw iets wat verborgen is of moet blijven?**
- **Heeft schaduw in de roman vooral een positieve of juist een negatieve betekenis?**

Vaderschap

Lajos probeert een andere vader te zijn voor Pista dan Sándor voor hem was.

- **Is hem dat gelukt?**
- **Wat maakt iemand een vader? Heeft dat te maken met de rol van biologische vader zijn, de opvoedrol of bepaalt het kind dat?**
- **Vind je dat ieder mens het recht heeft om te weten wie zijn biologische vader is?**

Quizvragen:

1. Op de voorkant van de roman zie je een prachtig wit paard afgebeeld. Tot welk ras behoort dit paard wat zijn oorsprong kent in de Habsburgse keizerlijke hofstoeterij. **Lipizzaner (2P)**
2. Een aantal gebeurtenissen worden ingeluid met het waarnemen van een dier. Op de voorkant van de kaarten staan in totaal 8 citaten uit het boek. Koppel ze aan het juiste personage. Bijlage 1. **(8x1P)**
1. Paars = G. Béla; 2. Oranje = A. Mathilde; 3. Groen = D. Kurt; 4. Geel = F. Imre
5. Beige = B. Maria 6. Bruin = E. Ilona 7. Rood = H. Pista 8. Blauw = C. Lajos
3. Paardensprong: Je krijgt twee kaarten met acht letters. Welke woorden kun je m.b.v. een paardensprong maken? Bijlage 2 **Hongarije + geheimen (2x2P)**
4. Muziekvraag. Lazar verwijst naar Lazarus, de vriend van Jezus die hij opwekte uit de dood. Welke artiest heeft een nummer en musical met deze naam gemaakt?
David Bowie (2P)

Shoot-out:

1. Hoeveel adellijke families telt Nederland? **325**
2. Hoeveel gram runder- of riblappen heb je nodig voor een Hongaarse Goulash voor 4 pers.? **1 kilo (volgens de keurslager)**

Bijlage 1

- 1** 'En in de lucht cirkelden raven die er als schaduwen uitzagen en aan het verhaal van de oude herinnerden.' (p.216)
- 2** '...altijd in uniform en in gezelschap van de rode pauw die zich van borst had losgemaakt.' (p.153)
- 3** 'Maar toen kwam overeind alsof hij de vleermuis met blote handen wilde vangen.' (p.91)
- 4** '..... (...) die een intelligent gesloten kind was geweest dat dode vlinders en kevers had verzameld.' (p.21)
- 5** 'Toen Sándor de groene gordijnen opzijschoof en het raam opende, wist dat de spreeuwen zich zouden verzamelen.' (p.51)
- 6** 'Nieuwsgierig liep naar de rand van het bos en dacht daarbij aan het reekalfje dat haar vader (...) naar het kasteel had meegenomen.' (p.57)
- 7** 'Het was een duif. legde zijn hoofd in zijn nek en keek omhoog, alsof hij daar een donkere wolk verwachtte....' (p.251)
- 8** '..... schudde zijn hoofd, stapte uit en sloeg het portier dicht. De reebok verdween in het bos.' (p.140)

Vul op de stippellijn de letter in behorende bij de juiste naam.

- A. Mathilde**
B. Maria
C. Lajos
D. Kurt
E. Ilona
F. Imre
G. Béla
H. Pista

Bijlage 2

IJ	O	A
G		E
H	R	N

N	H	M
I		G
E	E	E